

Агуулга

БҮЛЭГ 1. ТУХАЙН ОРДЫН УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
БҮЛЭГ 2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	6
БҮЛЭГ 3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
БҮЛЭГ 4. БИОЛОГИЙН БОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ, ТЭРБУМ МОДНЫ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
БҮЛЭГ 5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	16
БҮЛЭГ 6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	16
БҮЛЭГ 7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	17
БҮЛЭГ 8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	21
БҮЛЭГ 9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	23
Орчны хяналт шинжилгээ хөтөлбөрийн хүрээнд хөрсний итгэмжлэгдсэн лаборатори, хөрсний хүнд метал, эрүүл ахуйн шинжилгээг, усны ерөнхий химийн шинжилгээг БОАЖЯ-ны ажлын хэсэг ирж талбайд дээжлэлт хэмжилт хийсэн. Харин Цаг уур, орчны шинжилгээний газар байгаль орчин, хэмжил зүйн төв лабораторид агаарын шинжилгээг шинжлүүлсэн.	23
9.1. Хөрсний шинжилгээ	23
9.2. Усны шинжилгээ	24
9.3. Агаарын шинжилгээний дүн	24
БҮЛЭГ 10. АЙМАГ, СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ	26
БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	28
БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	30
ДҮГНЭЛТ	31
Хавсралт:	32

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Зам усалгаа, тэмдэг тэмдэглэгээ	9
Зураг 2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний хүрээнд гарын авлаг хийж иргэдэд тараасан	10
Зураг 3. Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн байдал	12
Зураг 4. Хөв цөөрөм хийсэн байдал	14
Зураг 5. Хөрсний дээж авсан зураг	23
Зураг 6. Уурхайн талбайн агаарын чанарын хэмжилт	24
Зураг 7. Агаарын дээж авч байгаа байдал	25
Зураг 8. Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд сургуульд Монгол бичгийн кабинет тохижуулсан	26
Зураг 9. Сумын төвд хийсэн цэцэрлэгт хүрээлэнгийн ажлын явц	26
Зураг 10. Аймаг, сумын засаг даргаар шаардлагаар биелүүлэх хүрээнд хийгдсэн ажлууд	27
Зураг 11. Уурхайн үйл ажиллагаатай нутгийн иргэд ирж танилцсан	30

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Хартарвагатайн уурхайн техник, эдийн засгийн үзүүлэлт	3
Хүснэгт 2. Уурхайд өнөөгийн байдлаар ашиглагдаж буй тоног төхөөрөмж	4
Хүснэгт 3. Уурхайн ашиглалтын технологийн схем	5
Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	6
Хүснэгт 6. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт	11
Хүснэгт 7. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд хөв цөөрөм байгуулахад тусгасан зардал	13
Хүснэгт 8. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	17
Хүснэгт 9. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	21
Хүснэгт 10. Хөрсний шинжилгээний үр дүн	23
Хүснэгт 11. Усны шинжилгээний үр дүн	24
Хүснэгт 12. Аймаг, сумын засаг даргаар шаардлагаар биелүүлсэн арга хэмжээний дүн	26
Хүснэгт 13. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	28
Хүснэгт 14. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөх оршин суугчид олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт	30
Хүснэгт 15. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийн зардлын нэгтгэл	31

БҮЛЭГ 1. ТУХАЙН ОРДЫН УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

“Хар тарвагатай” ХК нь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар шинэчлэн баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу Жаргалантын хайлуур жоншны ордын 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсрууллаа.

Төслийн хүчин чадал 200.0 мян.тн нүүрс олборлоход жилд 4.16-24.72 мян.м³ хөрс хуулах ба “Хартарвагатай” ХК-д байгаа уулын үндсэн тоног төхөөрөмж үйл ажиллагааг явуулахад хүрэлцээтэй ба Нэмэлтээр бутлан ангилах хэсэг болон цахилгаан хангамжинд 329.74 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулж, төслийн нийт /10 жил/ хугацаанд 5.87 тэрбум төгрөгийн цэвэр ашигтай ажиллана.

Хүснэгт 1. Хартарвагатайн уурхайн техник, эдийн засгийн үзүүлэлт

№	Үзүүлэлт	Тоо, хэмжээ
1	Геологийн нийт нөөц, мян.тн	25702
2	Уурхайн олборлосон нүүрсний хэмжээ, мян.тн /1964-2019 онд/	5792.38
3	Уурхайн үлдэгдэл геологийн нөөц, мян.тн /2020.01.01 байдлаар /	19909.55
4	Уурхайн хил хязгаар доторхи геологийн нөөц, мян.тн	19480.27
5	Хаягдал, мян.тн	235.04
6	Бохирдол, мян.тн	73.5
7	Үйлдвэрлэлийн нөөц, мян.тн	19318.73
8	Хөрс хуулалтын хэмжээ, мян.м ³	5850.08
9	Жилийн хүчин чадал, мян.тн	200.0
10	Уурхайн одоо ашиглаж буй уул - тээврийн үндсэн тоног төхөөрөмж	
	Автосамосвал (даац – 40 тн), Nord benz 3134	2 ш
	Автосамосвал, 40 тн, (Nord Benz)	1 ш
	Экскаватор, (CAT-329C)	1 ш
	Экскаватор (CAT-330)	1 ш
	Бульдозер (CAT-D8R)	1 ш
	Бульдозер (CAT-D6)	1 ш
	Бульдозер (CAT)	1 ш
	Дугуйт ачигч (SEM-650)	1 ш
	Дугуйт ачигч	1 ш
	Өрмийн машин (XL-635)	1 ш
	Автокран	1 ш
	Суудлын автомашин	1 ш
	Чиргүүл	1 ш
	Ачааны машин (КрАз)	2 ш
	Ачааны машин (МАЗ)	1 ш
	Суудлын автомашин (УАЗ-469)	3 ш
	Тэсрэх бодис тээвэрлэх машин	1 ш
11	Ашиглалтын систем	Тээвэртэй
12	Ажиллах горим, ажиллагсдын тоо	

	Жилд ажиллах хоногийн тоо	300
	Ээлжийн тоо	1
	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, цаг	8
	Ажиллагсдын тоо	47
13	Эдийн засгийн үзүүлэлтүүд: Сарын дундаж цалин, мян.төг Хөрөнгө оруулалт, сая төг Ашиглалтын зардал жилд, тэр бум төг 1 тн нүүрсний бүрэн өөрийн өртөг, төг Борлуулалтын үнэ, төг Ашгийн дотоод норм, IRR	940.0 329.74 4.32 21801.4 25000 38%
14	Улсын төсөвт жилд оруулах төлбөр хураамж, тэрбум төг	1.03

Хартарвагатайн чулуун нүүрсний орд нь Увс аймгийн төв Улаангом хотоос 100 км-ийн зайд Тариалан сумын нутагт орших ба тус аймгийн төв Улаангом нь Улаанбаатар хотоос баруун хойш 1336 км-т оршино. Уг талбай нь нийт 822.42 га талбайг хамрана.

Хүснэгт 2. Уурхайд өнөөгийн байдлаар ашиглагдаж буй тоног төхөөрөмж

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр				Техникийн үндсэн үзүүлэлт		Ашиглалтын хугацаа			Техник ашиглалтын коэффициент
	марк	төрөл	Загвар	Үйлдвэрлэсэн улс	нэгж	хэмжээ	Үйлдвэрлэсэн он	Ашиглалтанд өгсөн он	Ашиглалтын хугацаа	
1	Caterpillar	Экскаватор	CAT320CL	АНУ	м ³	1	2001	2001	18	0.5
2	Caterpillar	Экскаватор	CAT330D	АНУ	м ³	2	2009	2010	9	0.7
3	Caterpillar	Экскаватор	CAT330D2L	АНУ	м ³	1.5	2015	2016	3	0.8
4	Caterpillar	Экскаватор	CAT329D	АНУ	м ³	1.5		2011	8	0.7
5	Caterpillar	Утгуурт ачигч	CAT422	АНУ	м ³	0.65	2010	2010	9	0.7
6	Caterpillar	Утгуурт ачигч	SEM650	БНХАУ	м ³	3	2009	2010	9	0.7
7	Caterpillar	Утгуурт ачигч	SEM655D	БНХАУ	м ³	4.6		2019		0.9
8	Caterpillar	Бульдозер	CATD6R	АНУ	м ³	2	2001	2001	18	0.5
9	Caterpillar	Бульдозер	CATD6G	АНУ	м ³	2		2011	8	0.7
10	Caterpillar	Бульдозер	CATD8R	АНУ	м ³	4	2007	2011	8	0.7
11	Northbenz	Автосамосвал	3134	БНХАУ	м ³	36	2010	2010	9	
12	Atlas Copco	Өрмийн машин	XL635	Герман	мм	100	2003	2011	8	0.7
13	Нүүрс ангилан ялгах комплекс									
14	Бусад	Дизель станц	G40	АНУ	кВт	4	2010	2011	8	
15	Бусад	Дизель станц	AD100	ОХУ	кВт	100	1988	1994	25	
16	Бусад	Дизель станц	C15	АНУ	кВт	88	2015	2016	3	

2024 онд нийт 70 мян.м3, сийрэгжсэн байдлаар 91 мян.м3 хөрс хуулж уурхайн баруун урд байрлах хөрсний гадаад овоолгод байршуулна. Хөрсний гадаад овоолгод нийт хөрсний 30%-д түрж тэгшлэх ажлыг CAT D8R маркийн бульдозер гүйцэтгэсэн.

Хүснэгт 3. Уурхайн ашиглалтын технологийн схем

Ашиглалтын систем	Үндсэн ажил	Технологийн процессууд
Тээвэртэй ашиглалтын систем	Хөрс хуулалт	Өрөмдлөг тэсэлгээ Ухаж ачих Тээвэрлэх Овоолох
	Нүүрс олборлолт	Өрөмдлөг тэсэлгээ Ухаж ачих Тээвэрлэх Овоолох

БҮЛЭГ 2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд техник хэрэгслээс агаарт тархах хорт утааг бууруулах, тоосжилтийг бууруулах зорилгоор замын усалгааг хийсэн, мониторингийн цэгүүдэд хяналт хийж дээжлэлт хэмжилт хийх ажлуудыг гүйцэтгэсэн. Энэхүү төсөл нь 97 жилийн хугацаанд хэрэгжих бөгөөд уурхай бүрэн хүчин чадлаараа ажиллах тохиолдолд 47 хүн ажиллах бөгөөд иймд ажилчдын эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн мөн байгаль орчиндоо ээлтэй ариун цэврийн эрэгтэй эмэгтэй тусдаа бие засах газарт ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийсэн.

Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ /төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Тээврийн болон уурхайн дотоод замыг услах	Уурхайн зам, тээвэрлэлтийн зам	Км			1804.3		100%
Тээвэрлэлтийн зам дагуу тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах	Төв замаас уурхай хүртэл	1км	20	30,000 төг	1000,0		100%

<p>Агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлнэ.</p>	<p>Уурхайн талбай</p>	<p>Ш</p>			<p>ОХШ зардалд тусгасан</p>		<p>100%</p>
<p>Шимт хөрсөнд үр цацаж хамгаалах</p>	<p>Шимт хөрсний овоолго</p>	<p>M2</p>	<p>2</p>	<p>250000</p>	<p>500.0</p>		<p>100</p>
<p>Нүүрс ялгах процессийн явцад үүсэх тоосжилт</p>	<p>-</p>				<p>500.0</p>		<p>100</p>
<p>Уурхайн хогийн цэг, бие засах газруудад ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх</p>	<p>Хууль бус ан ангуурын талаар ухуулга сурталчилгаа, гарын авлага материал тараах</p>	<p>Ш</p>	<p>12</p>	<p>20000</p>	<p>240.0</p>		<p>100</p>

Уурхайн асгаралтын журам боловсруулж, дагаж мөрдөх	Уурхайн тээвэрлэлтийн зам, баяжуулах үйлдвэр, засварын төв						100
Зэрлэг ан амьтныг хууль бусаар ангахаас сэргийлж сум орон нутаг аймгийн Байгаль орчны газартай хамтарч сургалт зохион байгуулах	Хууль бус ан ангуурын талаар ухуулга сурталчилгаа, гарын авлага материал тараах	Ш	500	1000	500 000		100
Нийт					4544.3		100

Зураг 1. Зам усалгаа, тэмдэг тэмдэглэгээ

Зураг 2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний хүрээнд гарын авлаг хийж иргэдэд тараасан

АМЬТНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХАНГАЖ, ХУУЛЬ БУСААР АН АМЬТАН АГНАХ ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭ

Төрийн захиргааны төв байгууллагаас тухайн жилд амьтан агнах, барихаар тогтоосон дээд хэмжээнд багтаан иргэн, аж ахуйн нэгжүүд зөвшөөрөл авахуйцар амьтан агнаж, барих, амьтдын амьдралын онцгойг харгалзан хуулиар агнаж, ашиглахыг хориглосон хугацаанд хууль бусаар ан амьтан агнаж, барих зөрчил гаргах зөрүүлийн болон захиргааны харилцалтаа хүлээж, ан алуурчид нөөцдө сөрөг нөлөө үзүүлэхээс урьдчилан сэргийлж Амьтны тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхийг Хэнтий аймгийн Байгаль орчин, аюулгүйн хөгжлийн газраас иргэдийг мөнгө, Алнуурын амьтан агнаж, барих болон Барилгын харилцаа хуулийн Монгол Улсын Амьтны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд цагаан зэрвэг 12 дугаар сарын 1-ний өдрөөс дараа оны 8 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл агнаж, барихыг хориглоно.

Цагаан зэрвэг - Priscapaguturova

Зөвшөөрөл:
БОАХС-ын сайдын тушаалаар тогтоосон тухайн жилийн хэмжээний тооно багтааж Амьтны тухай хуулийн 25 дүгээр зүйлийн 25.5 -д зааснаар Сунх, дугуйлан, Засаг дарга энэ зүйлийн 28.2-т заасан алуурчид амьтны тоо хэмжээнд багтаан харьяалах нутаг дэвсгэрт алуурчид амьтан агнаж, барих зөвшөөрлийг иргэн, хуулийн этгээлд олгох болно. 29.1-т зааснаар тусгай төлбөр төлсөн иргэд энэ хуулийн 24.3.3-й заасан зориулалтаар алуурчид амьтан агнаж, барих тусгай зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.

Төлбөр хураах:
Иргэн, хуулийн этгээд Амьтны тухай хуулийн 32 дүгээр зүйлийн 32.1 болон Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 17 дүгээр зүйлийн 17.1.2 мөн 17.1.5-д зааснаар Засгийн газрын 2011 оны 23 тоот тогтоолоор батлагдсан "Алнуурын нөөц ашигласны төлбөр, ан амьтан агнаж, барих зөвшөөрлийн сувагнааны хуви хэмжээ"-г баримтласан нь голтой цагаан зэрвэгийн олон:100,000, шаргааны-110000 төгрөгийг үйлдвэрлэлийн бүс зориулалтаар авчлаад тус бүд нь орон нутгийн төслийн оролтын дансанд урьдчилан тусгах ба харин гадаадын иргэд, тусгай төлбөргүйгээр агуулагдах нь голтой олонд орон нутгийн үнэ 250 төлбөр 200, хураам 50 тус тус ам долларыг нэмж урьдчилан тусгана.

БАЙГАЛЬ, ЗЭРЛЭГ АН АМЬТДАА ХАЙРЛАН ХАМГААЛЦГАА

Шаргааны-550,000 төгрөгөөр тус тус унаж байгаа орчин хэмжээний улсын байдагчид өндөр үнэ үнэлгээ хоёр дахин өсөн нэвчлүүлнэ.

НЭН ХОВОР АМЬТАН - АРГАЛЬ

Ховор зүйл, ДБХХ-ны Улаан дансны ангилалын шалгуураар олон улсын хэмжээнд "эмзэг", бус нутгийн хэмжээнд "устах болзошгүй" зэрэглэлээр үнэлэгдсэн.

Таних шинж: Биений урт 150см (сүүлний үзүүрээс толгойн дага хүртэлх хэмжээ), сэрвээний өндөр 125см, жин 180кг хүрнэ. Угала, хонь (эм аргаль) хойулаа эвэртэй. Угала 125см урт, 25кг том эвэртэй. Хонины эвэр угалынхаас жижиг нарйхан, урт 20-30см. Их бие зүс хүрэн бор, хүрээтэр. Хөөл цайвар.

Тогтох, байршил нутаг: Монгол Алтай, Говь-Алтай, тэдгээрийн салбар уулс, Зүүнгарын болон Алтайн өвөр говийн уулс, Өмнөговь, Дорноговийн баяр уулс, Төв халхын тал зорьинь зарим намхан уулс, Хан хөвчийн нуруу, Хангайн хөвчийн нуруу, Түүний өмнө бэлчээний уулсаар хосагчидсан тархицтай. Өндөр намх уулс, аарга толгод, далай, мянхан аюу зэрэг бартаа сархиа, нутагчаа бүхий ой модгүй газар идэвхитэй. Алтайн нуруудад 3500 м хүртэл, Өмнөговь, Алтайн өвөр говьд 1100 м-ээс дээш, Хөвсгөлд 1250-2500м өндөрт нутаглана. Хээр цөлний баяр уулс, аарга толгодод цас, эрдэс ус, өвс ногоо дагаж ууларгаар хол ойр нүүдэллэх болчиргоо олгоно.

Байдалгүй байдал: Сурталч амьдарч, Намар, өвөлд олноороо сурталчна. Зүүн өглөө болон оройн сэрүүнд, харин өвөл асаржин идээшилнэ. Элдэр зүйлийн өвсгө ургамалд, үет ургамал голдуу иднэ. Өвөлд өвсгөтг ургамлын мөхөр иднэ. Ус болон бэлчээрийн нөөцөөр хамаарч уурлаар болчиргоо олгож байршина. Ороо нийлэлт 4-5 сард эрх, 10-11 сард хурдлана. Угала 20 хүртэл хонь хураана. Үрчлэд 3-4 настайгаасаа орно. Байгалийн нөхцөлд 10-18 жил насалдаг.

Тоо толгой, хэмжээ, шалтгаан: Байгаль, цаг уурын онцлогоос шалтгаалан тоо толгой ихээхэн хэлбэлзэнэ. Монгол Алтай, Говь-Алтайн зарим нутагт албаг, Хангайн хөвчийн нуруу, зах бэлчээний уулсад ховор, Өмнөговийн уулсаар ховордуу, Дундговь, Дорноговийн намхан уулсаар ховор тохиолдоно. Монголд далайд оны сүүлчээр, 40 орчим мянган толгой аргаль байснаар, Хөвсгөлд 200 орчим тохиолдоно. 2001 онд 13000-15000 толгой, 2009 онд хийсэн уулын турууны судалгаагаар, аргаль хонь Монгол улсын хэмжээнд 50215.4 км2 талбайд тархсан бөгөөд дундаар 18100 толгой нөөцтэй гэж үнэлжээ. Мөн сүүлийн 10 орчим жилд Хөвсгөл, Сүхбаатар аймагт аргаль хоньны тоо толгой харьцангуй тогтсон, харин тархцад нутгийн хэмжээ 9.7-9.9 дахин нэмэгдсэнээс Говьсүмбэр аймагт тархцад нутгийн хэмжээ 3.2 дахин, Төв аймагт 2.3 дахин, Баянхонгор, Дорноговь, Баян-Өлгий, Увс аймгуудад 1.2-1.9 дахин нэмэгдсэн, Хэнтий, Хөвд, Өмнөговь, Өвөрхангай, Дундговь аймагт аргаль хоньны тархцад нутгийн хэмжээ 1.1-2.3 дахин багассан бололыг тогтоожээ.

БҮЛЭГ 3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нөхөн сэргээлтийн ажил төлөвлөгдөөгүй болно.

БҮЛЭГ 4. БИОЛОГИЙН БОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ, ТЭРБУМ МОДНЫ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Монгол улсын Шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Уул уурхайн хүнд үйлдвэрийн сайд, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд нарийн хамтарсан 167, А/698, А/336, А242 тушаалын дагуу нэгдсэн арга хэмжээг зохион байгуулах тухай Засгийн газрын 2020 -2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт туссан уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрч, олон жил орхигдсон 8000 га талбайг нөхөн сэргээх зорилтыг хангах, нөхөн сэргээлтийн ажлыг эрчимжүүлэх ажлын хүрээнд Увс аймгийн Улаангом 12-р багийн нутаг дэвсгэрт ойн төгөл байгуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд энд 320 ш улиас, голт бор, гацуу, хайлаас зэрэг модыг суулгасан.

Хүснэгт 5. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт

№	Мод бутны нэр	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Модны хэмжээ	Нэгжийн үнэ төг	Нийт үнэ төг	Тайлбар
1	Улиас	Ш	225	1.2-1.5 м-ийн өндөртэй 15-25 мм голчтой	2700	607500	Актыг хавсаргав
2	Голт бор	Ш	22	1.2-1.5 м-ийн өндөртэй дундаж голчтой	8000	176000	
3	Гацуур	Ш	18	1.2-1.5 м-ийн өндөртэй 15-25 мм голчтой	50 000	900000	
4	Хайлаас	ш	55	1 м уртад 15-20 ш, 3-5 настай 0.8-1.2 м өндөртэй	1500	82500	
	Нийт		320			1766 000	

Зураг 3. Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн байдал

Өвөл хаврын улиралд хөвд тогтох усны эзлэхүүнийг нэмэгдүүлэх зорилгоор түүний салхины чиглэлийн доод талд хунгар тогтоох байгууламж (сараалжин хана, чулуун овоолго гм) хийж

өгвөл зохимжтой байсан .Мөн ууршилтаас хамгаалах зорилгоор бүтээж өгөх хэрэгтэй гэж үзсэн.1970-1980 онд усны хомсдолтой бэлчээрт ган емкость байрлуулан түүнд автоцестернээр ус зөөвөрлөн авчирч хүн малын унданд ашигладаг байсан. Ардын хөв нь зөөвөр тээвэр хийхгүй хаврын цасны хайлсан усыг ашиглахаар төлөвлөгдсөн бөгөөд багтаамжийн хувьд багаас (өрхийн), томхон (хот айлын) хүртэл байгуулах боломжтойг тул хөв цөөрөм байгуулсан.

Хөвийг доторлосон геомембран материал нь малын хөлд гишгэгдэхээс хамгаалж түүний тойруулан хашаа барьж өгсөн.Хөвд тогтсон усыг зориулалтын хоолойгоор доош гаргаж тусгай онгоцоор малыг услана.Онгоцыг гарын доорхи материалаар (машин тракторын том дугуй покришка гм) малчид өөрсдөө хийх боломжтой болсон. Мөн банзаар хийж геомембранаар доторлож хийсэн үүний зардалд 3647 423 төгрөг зарцуулсан байна.

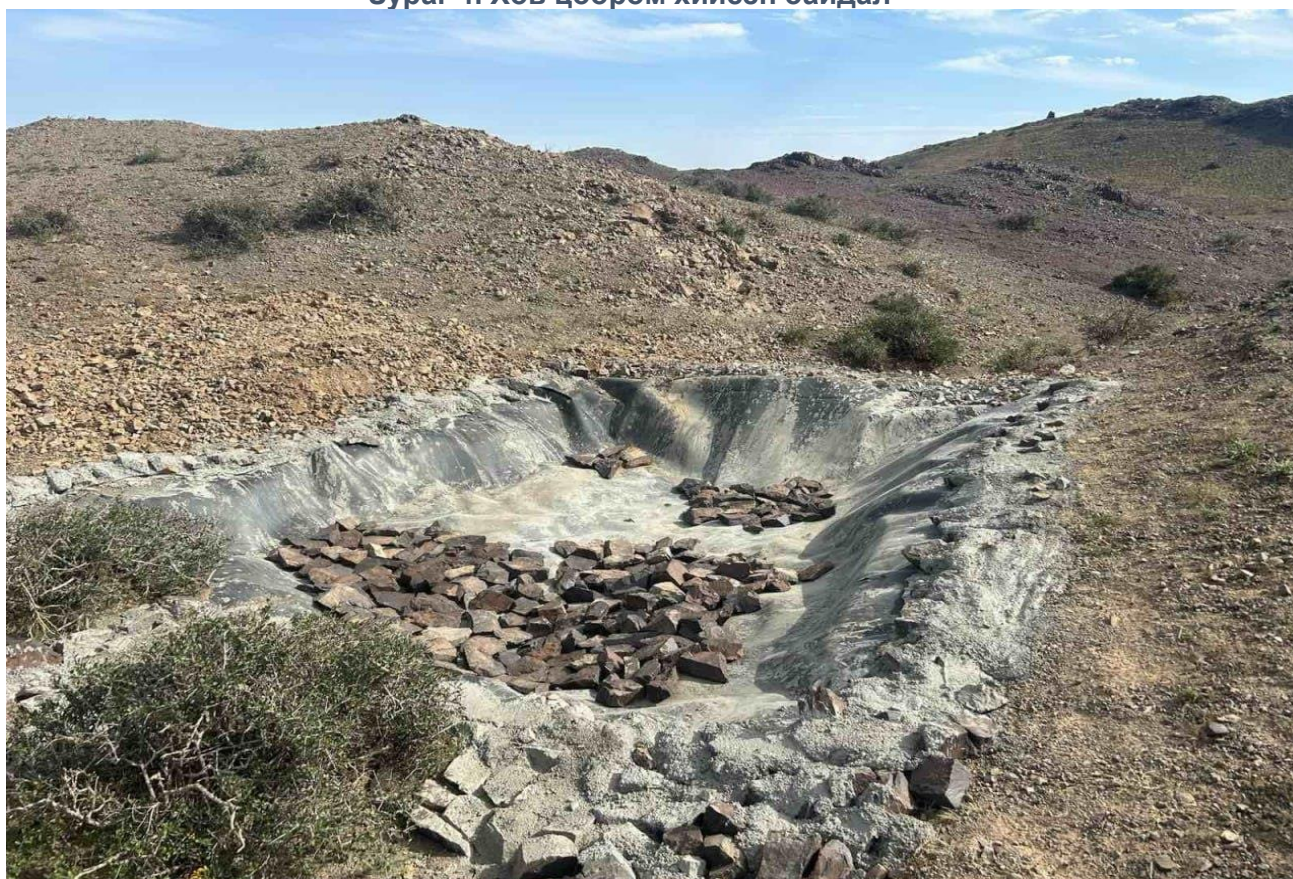
Хүснэгт 6. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд хөв цөөрөм байгуулахад тусгасан зардал

Увс аймаг, Түргэн сумын нутагт байгуулах мини хөв Бүгд дүн: 3,647,423.0төг

д/д	Зардлуудын зүйл анги, бүлэглэл	Технологийн бүтэц (мян/төг)			Бусад зардал	Бүгд
		Барилга угсралтын ажил	Тоног төхөөрөмж			
			угсралт	өртөг		
1	2	3	4	5	6	7
I ХЭСЭГ						
1-р бүлэг.Талбай бэлтгэх						
1	Барилга барих талбайг сонгон авах, бэлтгэх					
2	Газрын төлбөр					
3	Өндөржилт					
4	Эх үүсвэрийн хайгуулын ажил					
1-р бүлгийн дүн.						
2-р бүлэг. Үндсэн барилгууд						
5	Үндсэн барилгууд	3 166 715				3 166 715
3-р бүлэг. Туслах чанарын барилгууд						
6	Нийт туслах барилга					
4-р бүлэг. Эрчим хүчний аж ахуйн барилгууд						
7	Эрчим хүчний аж ахуйн барилгууд					
5-р бүлэг. Зам тээвэр холбооны аж ахуйн барилгууд						
8	Зам тээвэр холбооны барилга					
6-р бүлэг. Нийгэм ахуйн барилга байгууламжууд						
9	Нийгэм ахуйн барилга байгууламжууд					
7-р бүлэг.Талбайн тохижилт зүлэгжүүлэлт						
10	Талбайн бүх тохижилт, зүлэгжүүлэлт					
1-7-р бүлгийн дүн		3 166 715				
8-р бүлэг Захиалагчийн хяналтын зардал.						
11	Захиалагчийн хяналтын зардал				63 334	63 334
12	Титулын түр барилга					
1-8-р бүлгийн дүн		3 166 715			63 334	63 334

9-р бүлэг. Бусад зардлууд					
13	Ашиглалтын үеийн боловсон хүчин бэлтгэх зардал				
14	Бусад нэмэлт ажил, зардал				
	Нормативийн сангийн шимтгэл 0.18%			5 700	5 700
9-р бүлгийн дүн				5 700	5 700
I ХЭСГИЙН ДҮН		3 166 715		69 034	69 034
II ХЭСЭГ					
10-р бүлэг. Мэргэжилтэн ажиллуулах зардлууд					
15	Галаадын мэргэжилтэн урьж ажиллуулах				
10-р бүлгийн дүн					
11-р бүлэг. Зураг төсөл хайгуулын зардал					
16	Зураг төслийн баримт бичигт шүүлт хийсний зардал				
17	Хайгуулын ажлын зардал				
19	Зураг төслийн байгууллагад төлөх зардал				
11-р бүлгийн дүн					
II ХЭСГИЙН ДҮН				69 034	3 235 750
I-II ХЭСГИЙН ДҮН		3 166 715		69 034	3 235 750
19	Магадлашгүй ажлын зардал 3%			95 001	95 001
20	Сонгон шалгаруулалтын дэнчин				
21	Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар 10%	316 672			316 672
22	Буцах зардал				
НИЙТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХЭМЖЭЭ		3 483 387		164 036	3 647 423

Зураг 4. Хөв цөөрөм хийсэн байдал

БҮЛЭГ 5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Энэхүү Увс аймгийн Тариалан сумын Хар тарвагатай нэртэй газар байрлах MV-001366 MV-0011923 MV-009950 MV-009951 дугаартай ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай дотор малчин айл өрхийн өвөлжөө хаваржаа байхгүй учир нүүлгэн шилжүүлэлт хийгдэхгүй болно. Лицензийн талбайд нүүлгэн шилжүүлэх айл өрх байхгүй уг уурхайн нь 60 жил үйл ажиллагаа явуулж байгаа болно.

БҮЛЭГ 6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

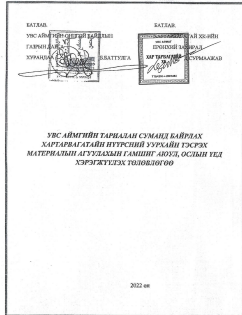
Тусгай зөвшөөрлийн талбайд түүх соёлын дурсгалт зүйлс болон олдвор олноогүй тул үйл ажиллагаа төлөвлөгдөөгүй.

БҮЛЭГ 7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах гол арга зам бол осол, эрсдэлийг гаргахгүй байх юм. Иймээс уурхай нь 2024 онд аюулын үед авч хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулахаар төлөвлөсөн. Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгсэл, өглөө бүр ХААБ сургалтыг хийхээр төлөвлөсөн. Мөн авто ослоос сэргийлэн анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ 30 ш байрлуулахаар төлөвлөсөн. Уурхайн автомашины зогсоол, засварын цэгийг байгуулан ажиллахаар төлөвлөсөн. Эдгээр ажлын зардалд 4050 000 төгрөг зарцуулах бөгөөд ажилчдын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр хангах зардлыг үйл ажиллагааны зардалд тусгахаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 7. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Аюулын үед авч хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө 2024 батлуулах	Уурхайн бүх объектод хамаарна.	ш	1	1500.0			100
Ажилчдыг хөдөлмөр хамгаалалтын хэрэгслээр хангаж ажиллах	Бүх ажилчид	Төслийн талбай		Үйл ажиллагааны зардалд орно.			100

							
Төслийн талбайд галын хор байршуулах	Кемп, үйлдвэр, засварын цэгт	Ш	10	25000	250.0		100
Ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалт явуулах	Бүх ажилчид	Өдөр бүр		ХААБ мэргэжилтэн			100

<p>Анхааруулах тэмдэглэгээг байршуулах</p>	<p>Төслийн талбайд</p>	<p>ш</p>	<p>10</p>	<p>30000</p>	<p>300.0</p>		<p>100</p>
<p>Уурхайн ашиглалтын тээврийн хэрэгслийн засварын талбайг зураг төслийн дагуу бариж байгуулах</p>	<p>Засварын талбайд</p>		<p>Сайжруулалт хийсэн</p>		<p>1000.0</p>		<p>100</p>
<p>Уурхайн ШТС талбайг бүрэн цементжүүлэх, зураг төслийн дагуу барих</p>	<p>Асгаралтын журам боловсруулж ажиллах</p>				<p>1000.0</p>		<p>100</p>
<p>Нийт</p>					<p>4050.0</p>		<p>100</p>

Зураг 5. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд Кемп, үйлдвэр, засварын цэгт галын сарай байршуулсан

БҮЛЭГ 8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд хог хаягдлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгаар баталсан хог хаягдлыг ангилан ялгах менежментэд хэвшүүлэх ажилчдад хог хаягдлыг ягаад ялгах тухай сургалтыг хийх, мөн уурхайн кемпэд 2 ширхэг ангилан ялгах зориулалттай хогийн савыг суурилуулах зэрэг ажлуудыг хэрэгжүүлсэн.

Хүснэгт 8. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Хог хаягдлыг ангилах	Уурхайн кемп	Ш	3	170 000	510.0		100
Уурхайн гал тогооноос гарах	Хоол хүнсний хаягдал	ш	2	55 000	110.0		100
Ахуйн хог хаягдлыг ангилах сургалт	Уурхайн кемп, ажилчид	ш	1	50000	50.0		100

<p>Аюултай хог хаягдлыг хадгалах</p>	<p>Хадгалагдсан баттерей, аккумулятор, тосны шүүр, тосны хаягдал сав</p>	<p>200 л пошк</p>	<p>1</p>	<p>1000.0</p>	<p>1000.0</p>		<p>100</p>
<p>Ажилчдын ариун цэврийн өрөө, жорлонг Тамир эм бэлтмэдийн ариутгалын бодисоор ариутгах</p>	<p>Жорлон</p>	<p>ш</p>	<p>80</p>	<p>5000</p>	<p>400.0</p>		<p>100</p>
<p>Нийт</p>		<p>2070,0 мян.төг</p>					<p>100 хувь</p>

БҮЛЭГ 9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Орчны хяналт шинжилгээ хөтөлбөрийн хүрээнд хөрсний итгэмжлэгдсэн лаборатори, хөрсний хүнд метал, эрүүл ахуйн шинжилгээг, усны ерөнхий химийн шинжилгээг БОАЖЯ-ны ажлын хэсэг ирж талбайд дээжлэлт хэмжилт хийсэн. Харин Цаг уур, орчны шинжилгээний газар байгаль орчин, хэмжил зүйн төв лабораторид агаарын шинжилгээг шинжлүүлсэн.

9.1. Хөрсний шинжилгээ

Хүснэгт 9. Хөрсний шинжилгээний үр дүн

Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Шинжилгээний үр дүн
MNS 3310:1991	Орчин – pH	7.84
	Давсжилт - EC μS/cm	159.5
	Чийг - %	3.52
	Ялзмаг	2.8
	Аммиак – NH ₄ мг /кг	40.5
	Нитрат - NO ₃ мг /кг	31.4
	Сульфат - SO ₄ мг /кг	640.9
MNS6838:2020	Фосфат - P ₂ O ₅ мг /кг	4.8
	Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүн, - мг/кг	илрээгүй

Зураг 6. Хөрсний дээж авсан зураг

9.2. Усны шинжилгээ

Хүснэгт 10. Усны шинжилгээний үр дүн

Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4586:98	Шинжилгээний үр дүн
MNS ISO 10523:2001	Усны орчин, pH	6-9	7.65
MNS 6836:2020	Умбуур бодис, мг/л		9.8
MNS ISO 7888:1999	Цахилгаан дамжуулах чанар /EC/, $\mu\text{S}/\text{cm}$		316.0
MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар /ПИЧ/, мг/л	10	1.2
MNS 1097:2023	Аммоний /NH ₄ /, мг/л	0.50	0.14
MNS 4431:2005	Нитрит /NO ₂ /, мг/л	0.020	0.004
MNS 6834:2020	Нитрат /NO ₃ /, мг/л	9	1.22
MNS 6271:2010	Сульфат /SO ₄ /, мг/л		55.6
MNS ISO 6878:2001	Фосфат /PO ₄ /, мг/л	0.100	0.010
MNS 4430:2005	Төмөр /Fe/, мг/л		0.05
MNS 6272:2011	Фтор /F/, мг/л	1.5	0.48
MNS 4424:2005	Хлор /Cl/, мг/л		11.2
MNS 1097:2023	Магний /Mg/, мг/л		25.8
MNS 1097:2023	Кальци /Ca/, мг/л		36.1
MNS 6778:2019	Хатуулаг, мг-экв/л		3.92
MNS ISO 1097:1970	Натри +кали /Na+K/, мг/л		13.8
MNS 6832:2020	Карбонат /HCO ₃ /, мг/л		183.1
MNS 6835:2020	Цахиур /Si/, мг/л		7.2
MNS ISO 5813:1999	Хүчилтөрөгч /O ₂ /, мг/л	6-с багаргүй	8.64
MNS ISO 5815:2015	Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч БХХ ₅ , мг/л	3.0	2.04

9.3. Агаарын шинжилгээний дүн

Агаарын шинжилгээг Увс аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний лабораторийн агаарын чанарын Dustrack 6000 маркийн багажаар 20 минутын хэмжилтийг бутлуурыг хэсэг болон уурхайн карьер орчимд хийж гүйцэтгэсэн.

Зураг 7. Уурхайн талбайн агаарын чанарын хэмжилт

Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4585:2016	Шинжилгээний үр дүн	
			кемп	карьер
MNS 17.2.5.12:2021	Хүхэрлэг хий – SO ₂ , мг/м ³	0.450	0.004	0.007
MNS 17.2.5.11:2021	Азотын давхар исэл – NO ₂ , мг/м ³	0.200	0.018	0.032
MNS 4048:88	Тоос – нийт, мг/м ³	0.500	0.032	0.054

Зураг 8. Агаарын дээж авч байгаа байдал

БҮЛЭГ 10. АЙМАГ, СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ

Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Увс аймгийн Улаангом сумын төвд 1.5 га талбайд цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулсан. Мөн Тариалан сумын 60-ас дээш насны өндөр настануудад тус бүрд нь 75.0 мян.төгрөг мөнгөн тусламж, мөн өрх толгойлсон болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, өндөр настануудад 110 тн нүүрсний тусламжийг үзүүлсэн. Малчдын хаврын нүүдлийн замд төлийн штабт 46 тн нүүрсний тусламж, компанийн орлогоос 40 сая.төгрөг тус тус хандивласан.

Хүснэгт 11. Аймаг, сумын засаг даргаар шаардлагаар биелүүлсэн арга хэмжээний дүн

дд	Хийгдсэн ажлын нэр	Биелэлт
1	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Тариалан сумын төвд 1,5 га газарт цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулсан	100 %
2	Сумын 60-аас дээш насны өндөр настануудад тус бүрт нь 75000 төгрөгийг “Хартарвагатайн хишиг” болгон олгосон	120 %
3	Малчдад хаврын нүүдлийн замд төлийн штабт 46 тн нүүрс тусламжаар олгох	140 %
4	Сумын өрх толгойлсон болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, өндөр настануудад 110 тн нүүрсний тусламж үзүүлсэн	120 %
5	Ерөнхий боловсролын 1-р сургуулийн Монгол хэл бичгийн кабинет тохижуулж өгсөн	100 %
6	Компаний орлогоосоо 40 сая төгрөг хандивласан	100 %
7	Тамирчны бэлтгэл хангахад 6,0 сая төгрөг гаргасан	100%

Зураг 9. Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд сургуульд Монгол бичгийн кабинет тохижуулсан

Зураг 10. Сумын төвд хийсэн цэцэрлэгт хүрээлэнгийн ажлын явц

Зураг 11. Аймаг, сумын засаг даргаар шаардлагаар биелүүлэх хүрээнд хийгдсэн ажлууд

ХАРТАРВАГАТАЙ ХХК
 Монгол Улс, Увс аймаг, Тариалан сум
 Утас: 076176422161, Факс: 076176422162
 Байр: Тариалан сум, Тариалан сум

2024-10-18 № 1/200
 танай _____ -ны № _____ -т

Хамтын ажиллагааны гэрээний биелэлтийг хургуулах тухай

Манай компани Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших Хартарвагатайн нүүрсний ордод ашиглах тусгай зөвшөөрлийг эзэмшиж нүүрс олох ажиллагаа явуулав.

Манай компани нийгмийн хариуцлагын хүрээнд худалдсан дугуу бүх татвар, төлбөрөө бүрэн төлж ирсэн бөгөөд "Байгаль орчныг хамгаалах зурхай ашиглах үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх хамтын ажиллагааны гэрээ"-г Тариалан сумтай байгуулсан, жил бүр сум орон нутагтаа хамтран гэрээг дүгнэн нэмэгт тодорхой оруулан ажлаа биелүүлж байна.

2023 оны хамтын ажиллагааны гэрээний биелэлтийг хургууль байна.

Д/д	Хийгдсэн ажлын нэр	Биелэлт
1	Дундүгэл хамгаалах ажлын хүрээнд Тариалан сумын төвд 1,5 га газарт цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулан	100%
2	Сумын 60-аас дээш настай өндөр настнуудад тус бүрт нь 75000 төгрөгийг "Хартарвагатай кишин" болгон олгосон	120%
3	Мягчлал хаврын нүүдлийн замд төлөийн шатагч 46 тн нүүрс тусламжаар олгох	140%
4	Сумын өрх толгойлсон болон эмэгт бүлгийн хүүхдүүд, өндөр настнуудад 110 тн нүүрсний тусламж үзүүлсэн	120%
5	Ерөнхий боловсролын 1-р сургуулийн Монгол хэл бичгийн кабинет төлжүүлж өгсөн	100%
6	Компаний орлогоосоо 40 сая төгрөг хандивласан	100%
7	Тамирчны бэлтгэл хангахад 6,0 сая төгрөг гаргасан	100%

2023 онд сумтай байгуулсан хамтын ажиллагааны гэрээг 110% биелүүлж ажигласан болно.

ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ *Д.Сурмаажав* Д.СУРМААЖАВ

УВС АЙМАГ ТАРИАЛАН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
 Хархирван Боом, Тариалан сум, Увс аймаг, 85130
 Цахим шуудан: info@tarialan.uvs.gov.mn
 Цахим хуудас: uvs.gov.mn/tarialansum

2024.09.27 № 148
 танай _____ -ны № _____ -т

"ХАР ТАРВАГАТАЙ" ХХК-нд

Тус сумын хөхөө багийн нутагт 1,5 га талбайд цэцэрлэг хүрээлэн, Зайсан салаагийн ордод 1,8 га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн нь үнэн болно.

Д.Тэгшжаргал
 3, ТЭГШЖАРГАЛ

8524730255
 My.doc Zasaq darga AS

БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 12. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Уурхайн аюулгүй ажиллагаа, хөдөлмөр хамгааллын чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөнө	Төслийн хугацаанд	Ш		Дотоод төлөвлөлтөөр		Нийт ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангаж ажилласан.	100%
Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны хувцас хэрэгсэл болон болзошгүй галын ажилгүй ажиллагааны багаж хэрэгслээр хангана.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	10 сард			1000.0	Гэрээ байгуулсан.	100%
Сумаас зохион байгуулж буй урлаг, спортын арга хэмжээг дэмжиж ажиллах	Төсөл хэрэгжих хугацаанд		Ш	3 удаа	3000.0	Сумын спортын заал тохижуулахад ажилласан	100%

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт хэрэгжих Хартарвагатайн нүүрсний уурхайн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

MV-001366

Ажилчдыг эмнэлгийн анхан шатны үзлэгт хамруулах	Бүх ажилчид						100%
Тариалан сумтай хог хаягдлын гэрээ байгуулах			1	80.0	960.0	Хог хаягдлын гэрээтэй	100%
Нийт					4960.0 мян.төг		100 хувь

БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн үйл ажиллагаатай танилцахаар 2024 оны 11-р сарын 1-ны өдөр сумын засаг дарга, байгаль орчны мэргэжилтэн сумын иргэдийн төлөөлөгчөөс ирж уурхайн үйл ажиллагаа болон хийж гүйцэтгэсэн ажлуудтай танилцсан.

Хүснэгт 13. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөх оршин суугчид олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт

Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт							
Орон нутгийн иргэд болон байгаль орчны байцаагч нарт уурхайн үйл ажиллагаа болон 2024 оны БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнасан					900000	Орон нутгийн иргэд болон байгаль орчны байцаагч нарт уурхайн үйл ажиллагаа тайлагнасан	100 хувь

Зураг 12. Уурхайн үйл ажиллагаатай нутгийн иргэд ирж танилцсан.

ДҮГНЭЛТ

“Хартарвагатай” ХК нь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар шинэчлэн баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу Тарвагатай нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсрууллаа.

Хүснэгт 14. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийн зардлын нэгтгэл

№	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зарцуулагдсан	нийт
		зардал мян.төг	
		2024	
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	4544.3	
2	Нөхөн сэргээлт	-	
3	Дүйцүүлэн хамгаалалт	5443.4	
4	Осол эрсдэлийн менежментийн биелэлт	4050.0	
5	Аймаг, сумын засаг даргын шаардлагаар биелүүлсэн ажил	90000.0	
6	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	2070.0	
7	Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт	900.0	
8	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	4960.0	
9	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	1227.0	
Дүн		113194.7	

Хар тарвагатай ХК нь 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд нийт 113194.7 мян.төг зарцуулсан.

Хавсралт:

ХАРТАРВАГАТАЙ ХХК

Монгол улс, Увс аймаг, Тариалан сум
Утас: (976) 70452163, Факс: (976) 70452163
Цахим шуудан: tarvagatai@gmail.com

2024-10-18 № 1/200

танай _____ -ны № _____ -т

**АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН
ТОСНЫ ГАЗРЫН УУЛ УУРХАЙН
ХЭЛТЭСТ**

**Хамтын ажиллаганы гэрээний
биелэлтийг хүргүүлэх тухай**

Манай компани Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших Хартарвагатайн нүүрсний ордьг ашиглах тусгай зөвшөөрлийг эзэмшиж нүүрс олборлох үйл ажиллагаа явуулдаг.

Манай компани нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хуулийн дагуу бүх татвар, төлбөрөө бүрэн төлж ирсэн бөгөөд “Байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх хамтын ажиллагааны гэрээ”-г Тариалан сумтай байгуулан, жил бүр сум орон нутагтаа хамтран гэрээгээ дүгнэн нэмэлт тодотгол оруулан ажиллаж байгаа болно.

2023 оны хамтын ажиллагааны гэрээний биелэлтийг хүргүүлж байна.

дд	Хийгдсэн ажлын нэр	Биелэлт
1	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Тариалан сумын төвд 1,5 га газарт цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулсан	100 %
2	Сумын 60-аас дээш насны өндөр настангуудад тус бүрт нь 75000 төгрөгийг “Хартарвагатайн хишиг” болгон олгосон	120 %
3	Малчдад хаврын нүүдлийн замд төлийн штабт 46 тн нүүрс тусламжаар олгох	140 %
4	Сумын өрх толгойлсон болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, өндөр настангуудад 110 тн нүүрсний тусламж үзүүлсэн	120 %
5	Ерөнхий боловсролын 1-р сургуулийн Монгол хэл бичгийн кабинет тохижуулж өгсөн	100 %
6	Компаний орлогоосоо 40 сая төгрөг хандивласан	100 %
7	Тамирчны бэлтгэл хангахад 6,0 сая төгрөг гаргасан	100%

2023 онд сумтай байгуулсан хамтын ажиллагааны гэрээг 110% биелүүлж ажилласан болно.

ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

Д.СУРМААЖАВ

УВС АЙМАГ
ТАРИАЛАН СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА

Хархираан боом, Тариалан сум, Увс аймаг, 85130
Цахим шуудан: info@tarialan.uv.gov.mn
Цахим хуудас: uv.gov.mn/tarialansum

2024.09.27 № 148

танай _____ -ны № _____ -т

"ХАР ТАРВАГАТАЙ" ХХК-нд

Тус сумын хөхөө багийн нутагт 1,5 га талбайд цэцэрлэг хүрээлэн, Зайсан салаагийн ордод 1,8 га талбайд нөхөн сэргээлт хийсэн нь үнэн болно.

З.ТЭГШЖАРГАЛ

8524730265
My.doc Zasag darga AS

PDF

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргын 2022 оны 12 дугаар сарын ..... -ны өдрийн ..... дүгээр тушаалын хоёрдугаар хавсралт

Батлав:
Хартарвагатай ХХК-ийн захирал ..... / Д.Сурмажав /

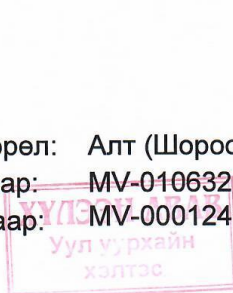
Хүлээн авсан:
АМГТГ-ын Уул уурхайн хэлтсийн дарга ..... / Т.Зууннаст /

УВС АЙМГИЙН ТАРИАЛАН СУМЫН ЗАЙСАН САЛАА ОРДЫН 2024 ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Ашигт малтмалын төрөл: Алт (Шороон)
Үндсэн АТЗ-ийн дугаар: MV-010632
Нэмэлт АТЗ-ийн дугаар: MV-000124

Танилцсан: Уул уурхайн хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн

[Signature] /П.Зоригт/

БОЛОВСРУУЛСАН:

- 1. Ерөнхий инженер
- 2. Уулын инженер
- 3. Баяжуулагч инженер
- 4. Механик инженер
- 5. Эдийн засагч

[Signatures]

2024 он

ХААН БАНК **БАНК ХООРОНДЫН ШИЛЖҮҮЛЭГ / CLEARING SLIP**

ОН/УУУУ: 2024 САР/ММ: 04 ӨДӨР/DD: 03
Гүйцэтгэх өгнөө / Value Date:

Хүлээн авагчийн/Recipient's Information

Дансны № эсвэл IBAN / Account № or IBAN: 100900013406	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual: БД нөхөн сэргээх баталгаа	Банкны нэр / Bank name: Төрийн Сан
Валют / Currency: MNT	Дүн Тоогоор / Amount: *9,250,000.00*	Дүн үгээр / Amount in words: *Есөн сая хоёр зуун тавин мянган төгрөг*
Шилжүүлгийн утга / Description: ЗАЙСАН САЛАА ХАРТАРВАГАТА МV010632, 124		Шилжүүлгийн дараалал / Transaction queue

Шилжүүлэгчийн / Sender's Information

Дансны № эсвэл IBAN / Account № or IBAN: 5800038449	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual: ХАРТАРВАГАТАЙ
Валют / Currency: MNT	Дүн Тоогоор / Amount: *9,250,000.00*
Дүн үгээр / Amount in words: *Есөн сая хоёр зуун тавин мянган төгрөг*	

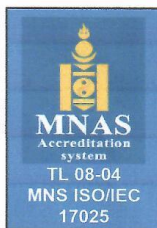
Хүлээн авагчийн / Receiver's Information

IBAN: 100900013406	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual: Байгаль орчны нөхөн сэргээх БД нөхөн сэргээх баталгаа	Банкны нэр / Bank name: Төрийн Сан
Шилжүүлэгчийн болон шилжүүлгийн мэдээлэл / Sender and transaction's Information:		
Дансны № эсвэл IBAN / Account № or IBAN: 5800038449	Валют / Currency: ₮	Мөнгөн дүн / Amount: 9.250.000.00 ₮
Шилжүүлгийн утга / Description: Зайсан салаа: Хартарвагатай МV010632, 124.50		
Гарын үсэг, тамга / Signature, stamp: 1. <i>[Signature]</i> 2. ХАРТАРВАГАТАЙ		

Энэхүү баримтад бичигдсэн бүх мэдээлэл нь үнэн зөв болохыг дор гарын үсэг зурснаар баталгаажуулж, байгаа болон аллага хуулийн хариуцлагыг хүлээхэд үндэр хүлээн зөвшөөрч байна.
By signing in this form, I confirm the accuracy of the information provided here and agree to accept any legal responsibility.

Банкны тэмдэглэл/For Bank use only

Хураамж/Fee amount: X	Журнал №/Journal №: 34632856	Гарын үсэг/Signature: <i>[Signature]</i>	Банкны ажилчин №/Bank staff №: 13873	Өгнөө / Date: 2024/04/03	Шилжүүлгийн регистрийн дугаар / Customer ID: PUID:000701087220
--------------------------	---------------------------------	---	---	-----------------------------	---

УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3680

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он / код № 2024/328
Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : Хар тарвагатай ХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Г.Оюунчимэг эрхлэгч
Сорьцын хэмжээ, төрөл : ус
Сорьцыг авсан огноо : 2024.09.10
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS,
Лабораторид ирсэн : 2024.09.11
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2024.09.12-13
Хуудасны тоо : 3/3
Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4586:98	Шинжилгээний ҮР ДҮН
MNS ISO 10523:2001	Усны орчин, рН	6-9	7.65
MNS 6836:2020	Умбуур бодис, мг/л		9.8
MNS ISO 7888:1999	Цахилгаан дамжуулах чанар /EC/, $\mu\text{S}/\text{cm}$		316.0
MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар /ПИЧ/, мг/л	10	1.2
MNS 1097:2023	Аммони /NH ₄ /, мгN/л	0.50	0.14
MNS 4431:2005	Нитрит /NO ₂ /, мгN/л	0.020	0.004
MNS 6834:2020	Нитрат /NO ₃ /, мгN/л	9	1.22
MNS 6271:2010	Сульфат /SO ₄ /, мг/л		55.6
MNS ISO 6878:2001	Фосфат /PO ₄ /, мг/л	0.100	0.010
MNS 4430:2005	Төмөр /Fe/, мг/л		0.05
MNS 6272:2011	Фтор /F/, мг/л	1.5	0.48
MNS 4424:2005	Хлор /CL/, мг/л		11.2
MNS 1097:2023	Магни /Mg/, мг/л		25.8
MNS 1097:2023	Кальци /Ca/, мг/л		36.1
MNS 6778:2019	Хатуулаг мг-экв/л		3.92
MNS ISO1097:1970	Натри +кали /Na+K/, мг/л		13.8
MNS 6832:2020	Карбонат /HCO ₃ /, мг/л		183.1
MNS 6835:2020	Цахиур /Si/, мг/л		7.2
MNS ISO 5813:1999	Хүчилтөрөгч /O ₂ / мг/л	6-с багагүй	8.64
MNS ISO 5815:2015	Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч БХХ ₅ мг/л	3.0	2.04

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн шинжээч Г.ОЮУНЧИМЭГ/ (нэр)

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер Г.ОЮУНЧИМЭГ/ (нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна. Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.

УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3680

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он / код № 2024/ 328
 Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : Хар тарвагатай ХК
 Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Г.Оюунчимэг эрхлэгч
 Сорьцын хэмжээ, төрөл : агаар
 Сорьцыг авсан огноо : 2024.09.10
 Шинжилгээний аргын стандарт : MNS,
 Лабораторид ирсэн : 2024.09.11
 Шинжилгээ хийсэн огноо : 2024.09.12
 Хуудасны тоо : 3/1
 Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4585:2016	Шинжилгээний үр дүн	
			кемп	карьер
MNS 17.2.5.12:2021	Хүхэрлэг хий – SO ₂ , мг/м ³	0.450	0.004	0.007
MNS 17.2.5.11:2021	Азотын давхар исэл – NO ₂ , мг/м ³	0.200	0.018	0.032
MNS 4048:88	Тоос – нийт, мг/м ³	0.500	0.032	0.054

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн шинжээч Г.ОЮУНЧИМЭГ/ (нэр)

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер Г.ОЮУНЧИМЭГ/ (нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна. Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.

УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3680

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он / код № 2024/328
Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : Хар тарвагатай ХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Г.Оюунчимэг эрхлэгч
Сорьцын хэмжээ, төрөл : хөрс
Сорьцыг авсан огноо : 2024.09.10
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS,
Лабораторид ирсэн : 2024.09.11
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2024.09.12-16
Хуудасны тоо : 3/2
Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Шинжилгээний үр дүн
MNS 3310:1991	Орчин – pH	7.84
	Давсжилт - EC $\mu\text{S}/\text{cm}$	159.5
	Чийг - %	3.52
	Ялзмаг	2.8
	Аммиак – NH_4 мг /кг	40.5
	Нитрат - NO_3 мг /кг	31.4
	Сульфат - SO_4 мг /кг	640.9
MNS6838:2020	Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүн, - мг/кг	илрээгүй

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн шинжээч Ж. СУВД-ЭРДЭНЭ/

(нэр)

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер

 Г. ОЮУНЧИМЭГ/

(гарын үсэг)

(нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна. Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.

БАТЛАВ. ГАМШГААС ХАМГААЛАХ
СУДАЛГАА, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН ТҮЙЦЭТГЭХ
ЗАХИРАЛ Ш.БАЯРХҮҮ

УВС АЙМГИЙН ТАРИАЛАН СУМАНД БАЙРЛАХ ХАР ТАРВАГАТАЙ
ХК-ИЙН ТЭСРЭХ МАТЕРИАЛЫН АГУУЛАХЫН ГАМШГИЙН
ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Танилцсан: Увс аймгийн Онцгой байдлын газрын гамшгаас хамгаалах улсын
хяналтынахлах байцаагч, хошууч Д.Пүрэвжав

Улаанбаатар хот 2018 он

БАТЛАВ.	БАТЛАВ.
УВС АЙМГИЙН ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗРЫН ДАРГА ХУРАНДАА	ТАРИАЛААН АЙ ХК-ИЙН ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ ХАР ТАРВАГАТАЙ ХК СУРМААЖАВ
Б.БАТТУЛГА	СУРМААЖАВ

**УВС АЙМГИЙН ТАРИАЛАН СУМАНД БАЙРЛАХ
ХАРТАРВАГАТАЙН НҮҮРСНИЙ УУРХАЙН ТЭСРЭХ
МАТЕРИАЛЫН АГУУЛАХЫН ГАМШИГ АЮУЛ, ОСЛЫН ҮЕД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

2022 он

ХАРТАРВАГАТАЙ ХК

Монгол Улс, Увс аймаг, Тариалан сум
утас: 976 7045 2163, факс: 976 7045 2163
цахим шуудан: tarvagatai@gmail.com

2023-04-12 № 1/35
тантай _____-ны № _____-т

**АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН
ТОСНЫ ГАЗРЫН УУЛ УУРХАЙН
ХЭЛТЭСТ**

Хамтын ажиллаганы гэрээний
биелэлтийг хүргүүлэх тухай

Манай компани Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших Хартарвагатайн нүүрсний ордыг ашиглах тусгай зөвшөөрлийг эзэмшиж нүүрс олборлох үйл ажиллагаа явуулдаг.

Манай компани нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хуулийн дагуу бүх татвар, төлбөрөө бүрэн төлж ирсэн бөгөөд “Байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх хамтын ажиллагааны гэрээ”-г Тариалан сумтай байгуулан, жил бүр сум орон нутагтаа хамтран гэрээгээ дүгнэн нэмэлт тодотгол оруулан ажиллаж байгаа болно.

2022 оны хамтын ажиллагааны гэрээний биелэлтийг хүргүүлж байна.

дд	Хийгдсэн ажлын нэр	Биелэлт
1	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд 0,4 га-д 3000 гаруй мод тарих	100 %
2	Сумын 60-аас дээш насны өндөр настангуудад тус бүрт нь 50000 төгрөгийг “Хартарвагатайн хишиг” болгон олгох	130 %
3	Малчдад хаврын нүүдлийн замд төлийн штабт 40 тн нүүрс тусламжаар олгох	150 %
4	Сумын өрх толгойлсон болон эмзэг бүлгийн хүмүүс, өндөр настангуудад 100 тн нүүрсний тусламж үзүүлэх	130 %
5	Коронавирус ковидоос хамгаалах зорилгоор сумын эмнэлгийн үйл ажиллагаанд туслах	150 %
6	Сумын соёлын төвийн уран сайханчдын хувцас шинэчлэхэд туслах	120 %
7	Сумын эмнэлэгт хүчилтөрөгч өтгөрүүлэгч аппарат хандивлах	100 %
8	Сумын спорт заал тохижуулахад оролцох	180 %
9	Компаний орлогоосоо 40 сая төгрөг хандивлах	100 %

2022 онд сумтай байгуулсан хамтын ажиллагааны гэрээг 143% биелүүлж ажилласан болно.

ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ

Д.СУРМААЖАВ

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт хэрэгжих Хартарвагатайн нүүрсний уурхайн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

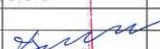
MV-001366

Хартарвагатай ХХК-ын Гүйцэтгэх захирлын 2024 оны 8 сарын 24 өдрийн 1 тоот тушаалын хавсралт

Баримт бичгийн төрөл, дугаар	Журам
Үйлчлэх хүрээ	Хартарвагатай ХХК
Хариуцах нэгж	ЭМААБО хэлтэс
Нууцын зэрэглэл	Нууц биш

АСГАРАЛТЫН ХАРИУ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЖУРАМ

Баталгаажуулалт

	Нэр албан тушаал	Гарын үсэг	Огноо
Боловруулсан:	Аюулгүй Ажиллагааны мэргэжилтэн		
Хянасан:	Ерөнхий инженер		
Баталсан:	Гүйцэтгэх захирал		

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт хэрэгжих Хартарвагатайн нүүрсний уурхайн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

MV-001366

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог Тамиржав 2.Нэр А.А.Сүхбаатар
 3.Нас 39 4.Хүйс эр эм
 5.Албан тушаал.....

Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Он/сар/өдөр	Онош	Эмчийн гарын үсэг
1	Дотор	10/16	Сүхбаатар	Сүхбаатар
2	Мэдээл			
3	Мяс засал	10/16	Сүхбаатар	Сүхбаатар
4	Зүрх судасны үзлэг	10/16	Сүхбаатар	Сүхбаатар
5	Эмгэгтгэлүүд	10/16	Сүхбаатар	Сүхбаатар
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	10/16	Сүхбаатар	Сүхбаатар
7	Эхо	10/16	Сүхбаатар	Сүхбаатар
8	Цахь гэрэлд харгах			
9	Блосхим	10/16	Сүхбаатар	Сүхбаатар
10	Мэргээр В. С. Д			

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

Сүхбаатар

Сүхбаатар гарын үсэг
 2023 он 10 сар 16 өдөр

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог Тамиржав 2.Нэр А.А.Сүхбаатар
 3.Нас 39 4.Хүйс эр эм
 5.Албан тушаал.....

Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Он/сар/өдөр	Онош	Эмчийн гарын үсэг
1	Дотор	9/14	Сүхбаатар	Сүхбаатар
2	Мэдээл			
3	Мяс засал	9/14	Сүхбаатар	Сүхбаатар
4	Зүрх судасны үзлэг	9/14	Сүхбаатар	Сүхбаатар
5	Эмгэгтгэлүүд	9/14	Сүхбаатар	Сүхбаатар
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	9/14	Сүхбаатар	Сүхбаатар
7	Эхо	9/14	Сүхбаатар	Сүхбаатар
8	Цахь гэрэлд харгах			
9	Блосхим	9/14	Сүхбаатар	Сүхбаатар
10	Мэргээр В. С. Д			

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

Сүхбаатар

Сүхбаатар гарын үсэг
 2023 он 09 сар 09 өдөр

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог Тамиржав 2.Нэр А.А.Сүхбаатар
 3.Нас 39 4.Хүйс эр эм
 5.Албан тушаал.....

Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Он/сар/өдөр	Онош	Эмчийн гарын үсэг
1	Дотор	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
2	Мэдээл			
3	Мяс засал	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
4	Зүрх судасны үзлэг	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
5	Эмгэгтгэлүүд	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
7	Эхо	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
8	Цахь гэрэлд харгах			
9	Блосхим	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
10	Мэргээр В. С. Д			

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

Сүхбаатар

Сүхбаатар гарын үсэг
 2023 он 10 сар 10 өдөр

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог Тамиржав 2.Нэр А.А.Сүхбаатар
 3.Нас 39 4.Хүйс эр эм
 5.Албан тушаал.....

Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Он/сар/өдөр	Онош	Эмчийн гарын үсэг
1	Дотор	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
2	Мэдээл			
3	Мяс засал	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
4	Зүрх судасны үзлэг	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
5	Эмгэгтгэлүүд	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
7	Эхо	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
8	Цахь гэрэлд харгах			
9	Блосхим	10/10	Сүхбаатар	Сүхбаатар
10	Мэргээр В. С. Д			

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

Сүхбаатар

Сүхбаатар гарын үсэг
 2023 он 10 сар 10 өдөр

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт хэрэгжих Хартарвагатайн нүүрсний уурхайн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

MV-001366

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог...Бадмагсарпил 2.Нэр...Бадмагсарпил
 3.Нас...40 4.Хүйс: эр эм
 5.Албан тушаал.....
 Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Онцгой төвөр	Онош	Эмчийн гэрэл үсэг
1	Дотор	25.9	ср	Бадмагсарпил
2	Мэдрэл			
3	Мас жасал	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
4	Зүрх судасны үзлэг	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
5	Эвэлтэйчүүд			
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	10.9	ср	Бадмагсарпил
7	Эзо	27.1	ср	Бадмагсарпил
8	Цааж гаралд харах	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
9	Биохими	15.8	ср	М.Т.Т.
10	Мэдрэл В, С, D	15.8	ср	М.Т.Т.

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

_____

 2024 он 07 сар 11 өдөр

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог...Малван 2.Нэр...Малван
 3.Нас...52 4.Хүйс: эр эм
 5.Албан тушаал.....
 Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Онцгой төвөр	Онош	Эмчийн гэрэл үсэг
1	Дотор	27.1	ср	Бадмагсарпил
2	Мэдрэл			
3	Мас жасал	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
4	Зүрх судасны үзлэг	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
5	Эвэлтэйчүүд			
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	25.12	ср	Бадмагсарпил
7	Эзо	10.12	ср	Бадмагсарпил
8	Цааж гаралд харах	10.12	ср	Бадмагсарпил
9	Биохими	15.8	ср	М.Т.Т.
10	Мэдрэл В, С, D	15.8	ср	М.Т.Т.

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

_____

 2024 он 07 сар 11 өдөр

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог...Тогтоол 2.Нэр...Тогтоол
 3.Нас...40 4.Хүйс: эр эм
 5.Албан тушаал.....
 Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Онцгой төвөр	Онош	Эмчийн гэрэл үсэг
1	Дотор	27.1	ср	Бадмагсарпил
2	Мэдрэл			
3	Мас жасал	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
4	Зүрх судасны үзлэг	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
5	Эвэлтэйчүүд			
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	27.1	ср	Бадмагсарпил
7	Эзо	27.1	ср	Бадмагсарпил
8	Цааж гаралд харах	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
9	Биохими	15.8	ср	М.Т.Т.
10	Мэдрэл В, С, D	15.8	ср	М.Т.Т.

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

_____

 2024 он 07 сар 11 өдөр

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог...Малван 2.Нэр...Малван
 3.Нас...46 4.Хүйс: эр эм
 5.Албан тушаал.....
 Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Онцгой төвөр	Онош	Эмчийн гэрэл үсэг
1	Дотор	27.1	ср	Бадмагсарпил
2	Мэдрэл			
3	Мас жасал	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
4	Зүрх судасны үзлэг	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
5	Эвэлтэйчүүд			
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	27.1	ср	Бадмагсарпил
7	Эзо	27.1	ср	Бадмагсарпил
8	Цааж гаралд харах	27.1	Бодомж	М.Т.Т.
9	Биохими	15.8	ср	М.Т.Т.
10	Мэдрэл В, С, D	15.8	ср	М.Т.Т.

Ажилтны эрүүл мэнд хариуцсан эмчийн дүгнэлт:

_____

 2024 он 07 сар 11 өдөр

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт хэрэгжих Хартарвагатайн нүүрсний уурхайн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

MV-001366

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог Раам 2.Нэр Тайвжпал
 3.Нас 28 4.Хүйс: эр эм

Б.Албан тушаал: .....

Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Онцгой лодер	Онош	Эмчийн гарын үзэг
1	Дотор	20/10	эр талынхныг тусга	Бичиг
2	Мэдэрл	20/10		Бичиг
3	Мэс засал	20/10	Бичиг	Бичиг
4	Зүрх судасны үзлэг	20/10	Бичиг	Бичиг
5	Эхлэгтэйчүүл	20/10	Бичиг	Бичиг
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	20/10	Бичиг	Бичиг
7	Эхо	20/10	Бичиг	Бичиг
8	Цахилгаан гэрэлд хярах	20/10	Бичиг	Бичиг
9	Биохими	20/10	Бичиг	Бичиг
10	Мэргээр В, С, D			

Ажилтны эрүүл мэнд харуулсан эмчийн дундагт:

_____

_____

_____

 Эрүүл мэндийн үзэг
 2024 оны 09 сар 10 өдөр

Ажилтны эрүүл мэндийн хуудас

1.Овог Нарсан 2.Нэр Нарсан
 3.Нас 35 4.Хүйс: эр эм

Б.Албан тушаал: .....

Эрүүл мэндийн үзлэг, оношлогоо, шинжилгээ

№	Үзлэг	Онцгой лодер	Онош	Эмчийн гарын үзэг
1	Дотор	20/10	Бичиг	Бичиг
2	Мэдэрл	20/10		Бичиг
3	Мэс засал	20/10	Бичиг	Бичиг
4	Зүрх судасны үзлэг	20/10	Бичиг	Бичиг
5	Эхлэгтэйчүүл	20/10	Бичиг	Бичиг
6	Зүрхний цахилгаан бичлэг	20/10	Бичиг	Бичиг
7	Эхо	20/10	Бичиг	Бичиг
8	Цахилгаан гэрэлд хярах	20/10	Бичиг	Бичиг
9	Биохими	20/10	Бичиг	Бичиг
10	Мэргээр В, С, D			

Ажилтны эрүүл мэнд харуулсан эмчийн дундагт:

_____

_____

_____

 Эрүүл мэндийн үзэг
 2024 оны 09 сар 10 өдөр